

Chilia – subiect de dispută între Mircea cel Bătrân și Alexandru cel Bun

Vasile MĂRCULEȚ

Relațiile dintre Mircea cel Bătrân și Alexandru cel Bun, debutau, așa cum bine se știe, încă în aprilie 1400, când domnul Țării Românești intervenind militar în Moldova îl impunea pe tron pe protejatul său, luându-l în captivitate pe Iuga vodă, domnul aflat în funcție. Intervenția domnului muntean în Moldova în sprijinul lui Alexandru cel Bun își află confirmarea în mai multe surse cronicărești moldovenești și muntenești din secolele XV-XVIII¹.

Sprijinindu-l pe Alexandru să ocupe tronul de la Suceava, Mircea și-a asigurat un ascendent politic asupra domnului Moldovei, căruia i-a impus un veritabil protectorat. Se adăuga acestui fapt, acela că Alexandru a fost silit și la unele cesiuni teritoriale către domnul muntean, respectiv la o rectificare a hotarului dintre cele două țări românești în folosul său². Asupra teritoriilor cedate de Alexandru lui Mircea, nu dispunem însă decât de știri tardive, datând din a doua jumătate a secolului al XV-lea³. Penuria de informații le-a permis specialiștilor să formuleze opinii diferite referitoare la această problemă, cu un grad mai mare sau mai redus de veridicitate⁴.

Raporturile moldo-muntene. Cesiunile teritoriale pretinse de Mircea cel Bătrân lui Alexandru cel Bun au compromis, fără îndoială, iremediabil raporturile bilaterale stabilite în momentul impunerii ultimului pe tron. Dacă sursele interne, atât cele moldovene, cât și cele muntene păstrează o tăcere suspectă asupra relațiilor moldo-muntene după 1401, există însă unele surse străine, extrem de puține ce-i drept, care susțin categoric existența unor raporturi tensionate între cele două țări. Astfel, cronicarul otoman Halil (secolul XV) ne informează că „*Mircea și domnul Moldovei (Kara Bogdan) erau între ei cum sunt câinele cu pisica*”, sau conform proverbului turcesc inserat de autor în textul său, cum sunt „*colții de câine pe piele de porc*”⁵.

Un prim indiciu al tensionării relațiilor moldo-muntene se manifestă încă din cursul anului 1401, când Alexandru cel Bun, aflat în conflict cu Vitold, marele cneaz al Lituaniei, a refuzat să acorde liberă trecere solilor acestuia trimiși la curtea lui Mircea cel Bătrân⁶. Unii istorici români au văzut în poziția adoptată de Alexandru

- 1 «*Letopisețul de când s-a început Țara Moldovei*» – *Letopisețul lui Ștefan cel Mare*, ed. G. Mihăilă, București, 2006, p. 33, 43 (în continuare: *Letopisețul lui Ștefan cel Mare*); Gr. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*, ed. M. Scarlat, București, 1988, p. 20; N. Costin, *Letopisețul Țării Moldovei de la zidirea lumii până la 1601 și de la 1709 la 1711*, ed. C.A. Stoide, I. Lăzărescu, Iași, 1976, p. 83; A. Uricariul, *Cronica paralelă a Țării Românești și a Moldovei*, vol. I, ed. G. Ștrempel, București, 1993, p. 17.
- 2 P.P. Panaitescu, *Mircea cel Bătrân*, București, 2000, p. 342; Ș. Papacostea, *Geneza statului în Evul Mediu românesc*, București, 1999, p. 113; Anca Ghiață, *Condițiile instaurării dominației otomane în Dobrogea*, în SISEE, I, 1974, p. 77; N. Constantinescu, *Mircea cel Bătrân*, București, 1981, p. 135-136; E. Diaconescu, D. Matei, *Alexandru cel Bun. 1400-1432*, București, 1979, p. 101.
- 3 I. Bogdan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*, vol. II, București, 1913, p. 334-335: Într-o scrisoare de răspuns din 15 august 1475, adresată de Mathias Corvin lui Ștefan cel Mare, la o epistolă a domnului Moldovei din 12 iulie același an, suveranul Ungariei preciza că „*super metis etiam provinciae Moldaviae cum provincia Transalpina secundum antiquos terminos et consuetudines per praedecessores vayvodas possessos et tenos utrumque vayvodam, tam scilicet Stephanum Moldaviensem quam Vlad Transalpinum, secundum privilegia Alexandri et Mirczae utriusque partis vayvodarum concordamus*”.
- 4 Pentru diferitele opinii exprimate, vezi: B.P. Hașdeu, *Istoria critică a românilor*, București, 1999, p. 69; P.P. Panaitescu, *op. cit.*, p. 277-278; A. Ghiață, *op. cit.*, p. 77; N. Constantinescu, *op. cit.*, p. 136.
- 5 *Cronici turcești privind Țările Române*. Extrase, vol. I: *Sec. XV-mijlocul sec. XVII*, ed. Mihail Guboglu, Mustafa Mehmet, București, 1966, p. 26 și n. 9 (în continuare: *Cronici turcești*, I).
- 6 I. Minea, *Principatele române și politica orientală a lui Sigismund de Luxemburg*, București, 1919, p. 97-98.